# Zootechnik pro chov ovcí a koz (kód: 41-109-M)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo zemědělství
**Skupina oborů:** Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
**Týká se povolání:** Zootechnik
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 4

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Charakteristika chovu ovcí a koz v ČR | 4 |
| Aplikace platné legislativy v chovu ovcí a koz | 4 |
| Evidence a označování ovcí a koz | 4 |
| Posuzování chovného prostředí, technologie a systémů ustájení ovcí a koz | 4 |
| Posuzování výživy a organizace krmení ovcí a koz | 4 |
| Posuzování užitkových vlastností ovcí a koz | 4 |
| Zajišťování reprodukce v chovu ovcí a koz | 4 |
| Zajišťování péče o zdraví ovcí a koz | 4 |
| Řízení a odborné vedení pracovníků zajišťujících živočišnou výrobu | 4 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 26.04.2016 do: 18.10.2021

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Charakteristika chovu ovcí a koz v ČR

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Charakterizovat produkčně významná plemena ovcí a koz a jejich základní exteriérové a produkční požadavky | Ústní ověření |
| b) Charakterizovat a vysvětlit hlavní užitkové směry produkčních chovů ovcí a koz | Písemné ověření |
| c) Popsat současný vývoj početních stavů ovcí a koz, včetně struktury chovaných plemen, jejich užitkovosti a reprodukce | Písemné ověření |
| d) Stanovit v daných podmínkách vhodný produkční systém včetně volby plemene | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Určit na předložených fotografiích minimálně 15 plemen ovcí a koz a charakterizovat plemena ovcí a koz v konkrétním zemědělském podniku | Praktické předvedení a ústní ověření |
| f) Popsat zásady plemenářské práce ve stádech ovcí a koz - selekce, kontrola užitkovosti, připařovací plán, dědičnost jednotlivých užitkových vlastností | Ústní ověření |
| g) Popsat práci s výsledky kontroly užitkovosti ovcí a koz, charakterizovat zásady výběru plemenných beranů a kozlů z katalogu nákupního trhu dle chovných cílů ve stádě | Ústní ověření |
| h) Popsat strukturu nákladů na krmný den nebo jednotku produkce u jednotlivých kategorií ovcí a koz a podíl jednotlivých nákladových položek | Písemné a ústní ověření |
| i) Popsat ukazatele ovlivňující ekonomiku chovu ovcí a koz u hlavních produkčních směrů - rentabilitu chovu | Písemné a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Aplikace platné legislativy v chovu ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat vybraná ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání a charakterizovat základní aspekty tohoto zákona z pohledu týrání zvířat a regulace bolestivých zákroků v chovu ovcí a koz | Ústní ověření |
| b) Popsat vybraná ustanovení vyhlášky č. 208/2004 Sb. o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, vydané ministerstvem zemědělství a specifikovat požadavky na ochranu všech kategorií ovcí a koz | Ústní ověření |
| c) Popsat vybraná ustanovení veterinárního zákona a navazujících vyhlášek, které definují povinnosti chovatele v oblasti veterinární péče a ochrany zdraví | Ústní ověření |
| d) Vyjmenovat evropské a národní podpory v chovu ovcí a koz (členění podpor, zpracování žádostí), předvést použití internetových aplikací MZe (Ministerstva zemědělství) a SZIF (Státního zemědělského intervenčního fondu) | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Popsat požadavky na organizaci práce a pracovních postupů při chovu ovcí a koz v souladu s nařízením vlády č. 27/2002 Sb. , kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Evidence a označování ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat vybraná ustanovení zákona č. 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), které se týkají šlechtění a plemenitby ovcí a koz, ve znění pozdějších předpisů | Písemné ověření |
| b) Objasnit principy vedení ústřední evidence ovcí a koz – hlášení změn do ústřední evidence, stájový registr, povinnosti chovatele, předvést použití softwarové aplikace – Registr zvířat, Portál farmáře | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat pomůcky pro označování ovcí a koz a předvést praktické označení vybraných zvířat | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Vysvětlit pojmy a údaje v potvrzení o původu u plemenných ovcí a koz | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Vysvětlit zásady vedení a hodnocení faremní evidence včetně kontrolní činnosti | Ústní ověření |
| f) Popsat význam chovatelských sdružení a plemenných knih ovcí a koz | Ústní ověření |
| g) Popsat strukturu zabezpečování plemenářských činností v ČR u ovcí a koz | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Posuzování chovného prostředí, technologie a systémů ustájení ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vysvětlit pojem pohoda zvířat (welfare) v chovu ovcí a koz a specifikovat 5 základních svobod zvířat | Písemné ověření |
| b) Vyjmenovat a charakterizovat zásady správné manipulace a zacházení s ovcemi a kozami včetně zásad přepravy zvířat a předvést rutinní postupy u vybrané kategorie | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat obecné zásady ustájení jednotlivých kategorií ovcí a koz | Ústní ověření |
| d) Charakterizovat různé systémy ustájení všech kategorií dojených plemen ovcí a koz v konvenčním, resp. ekologickém zemědělství | Ústní ověření |
| e) Charakterizovat různé systémy ustájení všech kategorií masných, kombinovaných a ostatních plemen ovcí a koz v konvenčním, resp. ekologickém zemědělství | Ústní ověření |
| f) Charakterizovat nejčastěji používané technologické systémy u jednotlivých kategorií ovcí a koz | Ústní ověření |
| g) Posoudit vybraný chov, resp. vybrané kategorie ovcí a koz, z pohledu pohody zvířat, kvality chovného prostředí a použitých technologií | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Posuzování výživy a organizace krmení ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat obecné zásady výživy a krmení jednotlivých kategorií ovcí a koz (kvalita, hygiena, množství, konzervace a skladování krmiv) | Ústní ověření |
| b) Vysvětlit základní anatomické a fyziologické odlišnosti trávení u jehňat a kůzlat a ostatních kategorií ovcí a koz | Ústní ověření |
| c) Charakterizovat a specifikovat krmiva (koncentrovaná a objemná) pro výživu a krmení ovcí a koz dle užitkového typu, rozpoznat minimálně 5 vzorků předložených krmiv | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Stanovit roční bilanci krmiv pro modelový příklad stáda ovcí a koz | Praktické předvedení |
| e) Popsat technologické postupy a techniku krmení ovcí a koz v různých produkčních systémech, charakterizovat využití pastvy | Ústní ověření |
| f) Zhodnotit dostupná krmiva, výživu a krmení ovcí a koz v konkrétním chovu, popsat základní nedostatky a navrhnout zlepšující opatření | Praktické předvedení a ústní ověření |
| g) Posoudit tělesnou kondici vybraných zvířat vzhledem k podmínkám na farmě | Praktické předvedení a ústní ověření |
| h) Stanovit výpočtem konkrétní krmnou dávku pro zvolenou kategorii ovcí a koz s ohledem na požadovanou užitkovost | Praktické předvedení a ústní ověření |
| i) Vyjmenovat zásady provozování jednotlivých pastevních systémů a popsat údržbu pastvin | Písemné a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Posuzování užitkových vlastností ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat ukazatele mléčné užitkovosti, jejich hodnocení a objasnit biologický princip tvorby, uvolňování a získávání mléka | Písemné ověření |
| b) Popsat dojicí systémy a typy dojíren, včetně optimálních pracovních postupů: dojení, ošetření a skladování mléka až do jeho zpracování nebo převzetí odběratelem, předvést strojní dojení | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat faktory ovlivňující zdraví mléčné žlázy a kvalitu nadojeného mléka, prevence a eliminace mastitid, prakticky posoudit stav mléčné žlázy | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Vysvětlit zásady faremního zpracování a zpeněžování mléka a mléčných produktů, prodej ze dvora | Ústní ověření |
| e) Na základě předložené dokumentace posoudit úroveň užitkovosti v konkrétním chovu | Praktické předvedení a ústní ověření |
| f) Objasnit biologické principy růstu, jeho hodnocení na faremní úrovni, popsat systém kontroly masné užitkovosti | Písemné ověření |
| g) Charakterizovat intenzívní a extenzívní způsob chovu jatečných jehňat a kůzlat, vysvětlit zásady hodnocení a zpeněžování jatečných těl | Ústní ověření |
| h) Charakterizovat produkci, skladování a zpeněžování vlny, srsti, kůží a další produkce u ovcí a koz | Ústní ověření |
| i) Popsat mimoprodukční funkce pastevních chovů ovcí a koz | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Zajišťování reprodukce v chovu ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat fyziologii a specifika reprodukčního cyklu u ovcí a koz, popsat ukazatele reprodukce a jejich hodnocení | Ústní ověření |
| b) Navrhnout obrat stáda na modelovém příkladu | Praktické předvedení |
| c) Popsat detekci říje, inseminaci, zjišťování březosti a nejčastěji používané biotechnologické metody v reprodukci ovcí a koz | Ústní ověření |
| d) Vysvětlit zásady péče o bahnice v období březosti a přípravy na porod, popsat příznaky blížícího se porodu, popsat základní vybavení a činnost porodníka | Ústní ověření |
| e) Popsat fyziologický průběh jednotlivých fází porodu, vedení komplikovaného porodu | Ústní ověření |
| f) Popsat zásady péče o matku a mláďata po porodu a předvést potřebné ošetřovatelské úkony | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Zajišťování péče o zdraví ovcí a koz

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat způsoby kontroly zdraví ovcí a koz a systémy prevence onemocnění u jednotlivých kategorií ovcí a koz, uvést příznaky a změny v chování nemocného zvířete | Písemné ověření |
| b) Posoudit zdravotní stav vybraných kusů ovcí nebo koz, navrhnout příslušná zooveterinární opatření | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Vyjmenovat a charakterizovat nejčastěji se vyskytující poruchy zdraví u jednotlivých kategorií ovcí a koz a popsat praktická zooveterinární opatření k eliminaci výskytu vybraných zdravotních poruch typických pro jednotlivé kategorie ovcí a koz | Ústní ověření |
| d) Popsat projevy tepelného a chladového stresu u jednotlivých kategorií ovcí a koz a uvést způsoby jejich eliminace | Ústní ověření |
| e) Popsat zásady prevence onemocnění a zásady ozdravovacích programů v chovu ovcí a koz dle příslušné metodiky kontroly zdraví | Písemné ověření |
| f) Popsat úkony vyplývající z metodiky kontroly zdraví u ovcí a koz (povinná vyšetření hrazená státem nebo chovatelem) | Písemné ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Řízení a odborné vedení pracovníků zajišťujících živočišnou výrobu

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyjmenovat a vysvětlit hlavní druhy dokumentů používaných v pracovně-právní oblasti | Ústní ověření |
| b) Popsat zpracování prvotních dokladů pro mzdové účetnictví podniku | Písemné a ústní ověření |
| c) Navrhnout systém motivačního odměňování podřízených pracovníků v konkrétních podmínkách | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Navrhnout plán odborných školení a kvalifikačních zkoušek podřízených pracovníků | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Prokázat znalost základních právních předpisů týkajících se BOZP a požární ochrany, kontrolovat jejich dodržování u podřízených pracovníků | Praktické předvedení a ústní ověření |
| f) Uvést základní povinnosti pracovníka i zaměstnavatele v případě pracovního úrazu | Ústní ověření |
| g) Popsat první pomoc při způsobení úrazu nebo ohrožení zdraví | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována.
Při vstupu do chovu musí uchazeč splňovat požadavky veterinárních předpisů. Při vstupu do potravinářských provozů musí uchazeč předložit platný Zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství.
Vlastní zkouška je zaměřena především na ověření řídicích a organizačních dovedností nezbytných pro zajištění chovu ovcí a koz. Pro ověření znalostí a dovedností uchazeče budou kompetence ověřovány nejen v učebně, ale také přímo v zemědělském podniku zaměřeném na chov ovcí nebo koz.
Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a dodržování zásad správné zemědělské praxe. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Při práci je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování požadavků pohody zvířat. Je vhodné zadávat uchazečům komplexní úkoly, které umožní ověření několika kritérií v rámci jedné i více kompetencí.
Pro ověřování kompetence "Charakteristika chovu ovcí a koz v ČR" budou k dispozici fotografie současných plemen ovcí a koz (v počtu minimálně 15 ks).
Pro ověřování kompetence "Aplikace platné legislativy v chovu ovcí a koz" bude k dispozici počítač s připojením na internet.

### Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

### Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání se zaměřením na zemědělství a alespoň 5 let provozní praxe v oblasti živočišné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b) Vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání se zaměřením na zemědělství a alespoň 5 let praxe ve výzkumném ústavu v oblasti živočišné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c) Vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání se zaměřením na zemědělství a alespoň 5 let praxe ve funkci vysokoškolského učitele živočišné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
d) Vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání se zaměřením na zemědělství a alespoň 5 let praxe ve funkci středoškolského učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování v oblasti chovu zvířat, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- zemědělský subjekt s chovem ovcí nebo koz, ovce nebo kozy, dojírna, zařízení pro faremní zpracování mléka
- krmiva pro ovce a kozy
- pracovní pomůcky chovatele: ušní známky, aplikační pomůcky, testovací sada mastitid, sada na ošetření paznehtů
- fotografie plemen ovcí a koz, fotografie jatečně opracovaných trupů
- místnost pro vykonání písemné části zkoušky vybavená počítačem s připojením na internet

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

## Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR, SP ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.
Mendelova univerzita v Brně
Svaz chovatelů ovcí a koz, z. s.
Zemědělský svaz ČR